

Oikaisuvaatimus

Ylöjärven kaupunki
Asianumero/Saapumispäivä 451/06-02.03 / 9.12.2020
Tehtäväluokka
Käsittely pvm ja §

Ylöjärven kaupunginhallituksen 16.11.2020 tekemä päätös, joka koskee kaupungin johtamista koskevan selvityksen hankkimista (§ 317), on kuntalain mukaan kumottava. Myös kyseisen päätöksen (§ 317) täytäntöönpano on kuntalain nojalla keskeytettävä.

Ylöjärven kaupunginhallitus on 26.10.2020 päättänyt käynnistää selvityksen, jossa kartoitetaan kaupungin johtamisen toimivuutta mukaan lukien kaupunginjohtaja, johtoryhmä ja kaupunginhallitus (§ 285). Samalla kaupunginhallitus on päättänyt perustaa valmistelutyöryhmän, joka koostuu vain luottamushenkilöistä ja joka hankkii ja valitsee ulkopuolisen selvityksen toteuttajan sekä ohjaa ja valvoo selvityksen toteuttamista. Tähän ryhmään valittu kaupunginhallituksen puheenjohtaja Katja Luojus on valmistellut ja esitellyt asiaa kaupunginhallitukselle ilman viranhaltijoita. Kaupunginhallitus on ilman viranhaltijoiden läsnäoloa 16.11.2020 päättänyt hankkia selvityksen Työterveyslaitokselta (§ 317). Hankinnan arvon on kerrottu olevan noin 17 200 euroa.

Hankinnoista päättäminen on julkisen vallan käyttöä. Ylöjärven kaupunginvaltuuston päättämän hallintosäännön sisältämät hankintoja koskevat säännökset määräävät kaupungin toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallasta tehdä hankintoja. Hallintosäännön 79 §:n mukaan kaupunginjohtaja päättää yhteisistä hankinnoista eli kahta tai useampaa osastoa koskevista hankinnoista 200 000 euroon asti. Kaupunginhallitus ja lautakunnat päättävät toimialoillaan vain yli 200 000 euron hankinnoista. Kaupunginhallituksen päättämässä hankinnoissa tarjouspyyntöasiakirjat ja hankintasopimuksen allekirjoittaa kaupunginjohtaja. Näin ollen Ylöjärven kaupunginhallituksen perustamalla valmistelutyöryhmällä, kaupunginhallituksen puheenjohtajalla tai koko kaupunginhallituksellaan ei ole kaupungin hallintosäännön perusteella toimivaltaa tehdä päätöstä eikä allekirjoittaa tarjouspyyntöasiakirjoja eikä hankintasopimusta alle 200 000 euron hankinta-asiassa.

Kaupunginhallituksen tekemä hankintapäätös on kumottava kaupungin hallintosäännön vastaisena toimivallan ylityksen perusteella.

Hallintolain 27–28 §:ssä säädetään esteellisyydestä ja esteellisyysperusteista: kukaan ei saa olla selvittämässä eikä ratkaisemassa asiaa, jossa on itse asianosainen. Kaupunginhallituksen 26.10.2020 tekemä päätös (§ 285) koskee kuitenkin myös kaupunginhallituksen toiminnan selvittämistä ja kaupunginhallituksen 16.11.2020 tekemän hankintapäätöksen (§ 317) mukaan selvityksen piiriin kuuluu myös kaupunginhallituksen toiminta. Näistä syistä kaupunginhallituksen jäsenet eivät voi itse olla selvittämässä omaa toimintaansa. Kuntalain 35 §:n mukaan, jos kaupunginhallituksen jäsenet ja varajäsenet ovat esteellisiä hoitamaan kaupunginhallitukselle 38 tai 39 §:n mukaan kuuluvia tehtäviä eikä kaupunginhallitusta saada tästä syystä päätösvaltaiseksi, kaupunginvaltuuston on asetettava

tilapäinen valiokunta, joka hoitaa niitä kaupunginhallituksessa käsiteltäviä asioita, joita kaupunginhallituksen jäsenten ja varajäsenten esteellisyys koskee.

Kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja valmistelutyöryhmä ovat olleet esteellisiä valmistelemaan, selvittämään ja ratkaisemaan heitä itseään koskevaa asiaa. Kaupunginhallituksen hankintapäätös on näistäkin syistä kumottava.

Kaupunginhallitus ei kuitenkaan ilmeisesti ole nähnyt ongelmaa siinä, että se itse selvityttää omaa toimintaansa. Onko siis niin, että kaupunginhallituksen tätä hankinta-asiaa koskevat päätökset ovat tosiasiallisilta sisällöiltään, tarkoituksiltaan ja tavoitteiltaan jotain muuta kuin mitä kaupunginhallitus on selvitystyön käynnistäessään päättänyt?

Jos näin on, kaupunginhallituksen päätös 16.11.2020 (§ 317) täytyy kumota myös siksi, että se on tarkoitussidonnaisuuden periaatteen vastainen aiempaan päätökseen (§ 285) nähden.

Kuntalain 143 §:ssä kielletään päätöksen täytäntöönpano muun muassa sellaisissa tilanteissa, joissa oikaisuvaatimus tai valitus kävisi täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi. Heikki Harjula ja Kari Prättälä toteavat teoksessaan Kuntalaki – Tausta ja tulkinnat (2019, sivu 976), että esimerkiksi sopimukseen liitetään usein sellainen lykkäävä ehto, jonka johdosta sopimus tulee sitovaksi vasta silloin, kun sopimuksen hyväksymistä koskeva päätös on saanut lainvoiman. Korkein hallinto-oikeus perusteli vuosikirjaratkaisussaan KHO 2012:9 täytäntöönpanon kieltoa sillä, ettei tehtyä toimenpidettä olisi voitu tehokkaasti peruuttaa. Eli täytäntöönpanokielto tarvittiin, jottei täytäntöönpano olisi tehnyt muutoksenhakua hyödyttömäksi.

Harjula ja Prättälä toteavat teoksessaan Kuntalaki – Tausta ja tulkinnat (2019, sivu 976) myös: ”Täytäntöönpanoon ryhtyminen on usein etujen ja haittojen vertailua.” Tässä tapauksessa vertailu on helppo tehdä:

- Tämä oikaisuvaatimus käy hyödyttömäksi, jos selvityksen hankintaan ryhtymistä Työterveyslaitokselta kaupunginhallituksen päätöksen 16.11.2020 (§ 317) mukaisesti jatketaan ja selvitys toteutetaan ennen kuin asia on lainvoimaisesti ratkaistu. Tehtyä selvitystä ja siitä aiheutuneita kustannuksia ei voida enää tehokkaasti peruuttaa.
- Kyseisen päätöksen täytäntöönpanon lykkääminen taas ei aiheuttaisi päätöksen käymistä hyödyttömäksi. Päätöksessä ei ole kyse mistään kiireellisestä esimerkiksi kenenkään terveyteen tai talouteen liittyvästä seikasta: sen täytäntöönpanolla ei ole erityistä kiirettä.

Kuntalain on katsottava antavan oikeuden myös keskeyttää päätöksen täytäntöönpano. Tällöin myös jatkotoimet, joiden perusteena tällainen päätös on, on keskeytettävä.

Näin ollen päätöksen (§ 317) täytäntöönpanosta on pidättäydyttävä siihen saakka, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Ylöjärvellä 3.12.2020